

YLIVIESKAN KAUPUNGIN
TARKASTUSLAUTAKUNTA

20
22

ARVIOINTIKERTOMUS

2022

sisälto

YLIVIESKA

kasvun ihmeitä

1.	PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	3
2.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	4
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminnan tarkoitus	4
2.2	Tarkastuslautakunnan kokoonpano	4
2.3	Toiminta	6
2.4	Muu toiminta	6
3.	EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET	6
3.1.	Selvitykset vuoden 2021 arviointikertomukseen	6
3.1.1	Strategisten tavoitteiden toteutuminen	6
3.1.2	Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi	6
3.1.3	Konserniin kuuluvien yhteisöjen toiminta	8
3.1.4	Toimialojen /lautakuntien antamat selvitykset	9
3.1.4.1	Tekninen palvelukeskus	9
3.1.4.2	Sivistyspalvelut	9
3.1.4.3	Kansalaisopisto	9
3.1.4.4	Musiikkiopisto	9
4.	STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	10
5.	KONSERNIVALVONTA JA RISKIEN HALLINTA	15
6.	TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	15
6.1	Hallintopalvelut	15
6.1.1	Henkilöstökehitys ja -menot	15
6.2	Henkilöstö	16
6.3	Elinvoimapaalvelut	17
6.4	Työllisyyden hoito	17
7.	SIVISTYSPALVELUT	18
7.1	Yleissivistävät koulutuspalvelut	18
7.2	Varhaiskasvatus	19
7.3	Nuorisopalvelut	19
7.4	Musiikkiopiston johtokunta	19
7.5	Kansalaisopiston johtokunta	20
8.	HYVINVOINTIPALVELUT	20
8.1	Korona-pandemian vaikutukset ja niistä selviytyminen	21
8.2	Kulttuuripalvelut	22
8.3	Liikuntapalvelut	23
8.4	Kirjastopalvelut	24
9.	TEKNISET PALVELUT	25
9.1	Yleistä	25
9.2	Tilapalvelut	25
9.3	Maankäyttöpalvelut	25
10.	KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINTA	25
10.1	Jokilaaksojen Pelastuslaitos	26
10.2	Kuntien HETA-palvelut	26
10.3	Muut muutokset	26
11.	TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	26
11.1	Tilikauden 2022 toteutuminen	26
11.2	Investoinnit	27
11.3	Tuottavuusohjelma	27
11.4	Hankinnat	28
12.	MUUT HAVAINNOT	28
13.	TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO TILINTARKASTAJAN HAVAINTOIHIN SEKÄ ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE	28
14.	ALLEKIRJOITUKSET	28

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Ylivieskan vuoden 2022 alkupuoli oli paljolti vielä koronasta toipumisen aikaa. Kesää kohti mentäessä toiminnot alkoivat pikkuhiljaa palautua. Keskeisimmät useita eri toimialoja koskevat haasteet liittyivät hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelutöihin.

Vuoden 2022 Ylivieskan kaupungin tulos on toteutunut alkuperäistä talousarviota positiivisempänä. Tilikauden tulos on 2,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tuloksen taustalla on muun muassa verotulojen kasvu. Taseen alijäämä saatiin katettua, ja pientä puskuriakin jäi tuleville vuosille. Investointivuosi 2022 oli varsin maltillinen, noin 5,9 miljoonaa euroa. Suurimmat vuoden investointikohteet olivat Taanilan alueen liikennealuejärjestelyt ja keskustassa Juurikoskenkadun saneeraus. Lainamäärää saatiin hieman pienennettyä, mutta korkojen nousu nosti selkeästi korkomenoja. Merkittävää on, että investoinnit pysyvät jatkossakin maltillisina kertyneen korjausvelan huomioon ottaen.

Ylivieskassa kehitettiin sähköisiä palveluita. Kunta-Akkuna portaali otettiin käyttöön, mikä helpottaa kuntalaisten asiointia. Myös sisäinen OSS-järjestelmä otettiin käyttöön. Sillä kartoitetaan henkilöstön osaamista ja koulutustarpeita. Kuitenkin sähköisissä palveluissa ja järjestelmissä on vielä runsaasti kehitettävää. Mielestäni on tärkeää jatkossa panostaa sähköisten järjestelmien, ohjelmistojen ja palveluiden koulutukseen niin henkilöstölle kuin luottamushenkilöille.

Kevään 2022 aikana tarkastuslautakunnan sihteerin vaihtui ja sihteerin tehtäviä on hoitanut Talvea Oy:stä julkishallinnon neuvontaliiketoiminnasta vastaava johtaja Taija Myyrä. Hänellä on pitkä kokemus tarkastuslautakuntien kanssa työskentelystä ja arviointiprosessista. Tarkastuslautakunta on pystynyt hyödyntämään työskentelyssään sihteerin osaamista ja kokemusta.

Tarkastuslautakunta on arvioinut vuoden 2022 Ylivieskan kaupungin toimintaa ja taloutta. Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2022 olivat elinvoimapaalvelut, kaupungin hallinto ja henkilöstö sekä talouden seuranta.

Toimikauden muihin toimintoihin on perehdytty erillisen arviointisuunnitelman mukaisesti. Kuntalain ja kaupungin oman tarkastussäännön velvoittamana olemme paneutuneet kaupunkimme palvelutuotannon tulosten tarkasteluun. Huomioidut ja suositukset ovat arviointikertomuksessa korostetusti esillä. Ne on tarkoitettu otettavaksi käsittelyyn sekä kaupunginhallituksessa että hallintokunnissa, ja niiden vuoksi annetut vastaukset tulee sisällyttää lausuntoon, joka annetaan valtuustolle.

Tarkastuslautakunnan työskentely on ollut keskustelevaa ja hyvää arviointitapaa noudattavaa. Tarkastuslautakunnan puolesta esitän lämpimät kiitokset kuluneesta vuodesta 2022 kaupungin luottamushenkilöille, viranhaltijoille, tilintarkastusyhteisölle sekä jokaiselle kuullulle henkilölle.

Auli Mustikkamaa
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät ja toiminnan tarkoitus

Tarkastuslautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi. Halutesaan tarkastuslautakunta voi tehdä lisäksi itsenäisiä arviointikäyntejä valitsemissaan kohteissa.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 14:121 §:n mukaan:

1. Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
6. Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista. Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

2.2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Voimassa olevan johtosäännön mukaan lautakunnassa on puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä viisi muuta jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja. Jokaisella rekisteröityneellä valtuustopuolueella on edustus tarkastuslautakunnassa.

Valtuusto on 16.8.2021 valinnut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2021–2025. Vuonna 2022 tarkastuslautakunnan kokoonpano on ollut seuraava:

JÄSEN	VARAJÄSEN
Auli Mustikkamaa, pj	Sami Lepistö, KV 31.1.2022 saakka Arto Marjamaa, KV 31.1.2022 alkaen
Tapio Hintsala, vpj KV 14.11.2022 saakka Ilkka Kivi KV 14.11.2022 alkaen	Sari Pelttari
Juhani Nevala	Maija Huuha
Aila Mustamo	Heikki Autio
Ahti Törmälä	Markku Jylkkä
Heidi Lehtonen, KV 31.1.2022 saakka Katja Lassila, KV 31.1.2022 alkaen	Pasi Hilli
Ulla Lehtikangas, vpj KV 14.11.2022 alkaen	Margareetta Salo

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät esteellisinä osallistuneet seuraavien lautakuntien toiminnan arviointiin:

- Auli Mustikkamaa; teknisten palveluiden lautakunnan varajäsen (kv 13 § 16.8.2021)
- Aila Mustamo; teknisten palveluiden lautakunnan varajäsen (kv 13 § 16.8.2021)
- Katja Lassila; kansalaisopiston johtokunnan jäsen
- Tapio Hintsala; Peruspalvelukuntayhtymä Kallion yhtymähallituksen varajäsen

Ylivieskan kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen suorittamisesta valtuuston vuosien 2018–2022 toimikautta vastaavalta ajalta on tehty sopimus TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:n kanssa tarjouksen mukaisilla ehdoilla ja hinnoilla. Tarkastuslautakunta 15.09.2022 § 6 esitti valtuustolle, että tilintarkastuspalveluiden optiokausi 1+1 käytetään Talvea Julkishallinnon Palvelut Oy:n kanssa. Valtuusto päätti optiokauden 1+1 käyttämisestä 10.10.2022 § 4. Päävastuullisena tarkastajana sekä tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHT, KHT Marko Paasovaara ja avustavana tilintarkastaja Ida Mäkelä TALVEA Julkishallinnon Palvelut Oy:stä. Kevästä 2022 alkaen sihteerinä on toiminut julkishallinnon neuvontaliiketoiminnasta vastaava johtaja Taija Myyrä.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano kevät 2023. Kuvassa vas. Ilkka Kivi, Taija Myyrä (siht.), Aila Mustamo, Ulla Lehtikangas (vpj), Juhani Nevala, Auli Mustikkamaa (pj) ja Ahti Törmälä. Kuvasta puuttuu Katja-Lassila.

20
22

2.3 Toiminta

Ylivieskan kaupungin tarkastuslautakunta on kokoontunut tilikauden 2022 aikana tavoitteiden arvioimiseen yhteensä 17 kertaa. Lautakunta kävi vierailulla Kuntien Hetapalvelut Oy:llä. Muita kaupungin ja konsernin toimintoja arvioitiin lautakunnan kokousten yhteydessä järjestetyissä kuulemistilaisuuksissa. Lautakunta on kokouksissaan kuullut henkilöstön edustajia, eri hallintokuntien viranhaltijoiden ja lautakuntien katsauksia taloudesta, toiminnasta ja toiminnan kehittämisestä.

Konserniin kuuluvista yhtiöstä kuultiin konsernivalvonnan osalta kaupunginjohtajaa ja tytäryhtiöistä Vuokra-asunnot Oy:tä sekä osakkuusyhteisöistä Kuntien Hetapalveluita. Lisäksi kuultiin kuntayhtymistä Peruspalvelukuntayhtymä Kalliota. Tarkastuslautakunta perustaa vuoden 2022 arviointikertomuksensa edellä mainituissa kuulemistilaisuuksissa ja katselmuksissa tehtyihin havaintoihin, kaupungin toimintakertomukseen, valtuuston, hallituksen ja lautakuntien pöytäkirjoihin sekä muuhun viranhaltijoiden ja työntekijöiden tarkastuslautakunnalle toimittamaan materiaaliin ja kuntalaisilta saatuun palautteeseen.

Tarkastuslautakunnan arviointityön painopistealueina vuonna 2022 olivat:

- Elinvoimapalvelut
- Kaupungin hallinto ja henkilöstö
- Talouden seuranta

Arviointikertomuksessa painopistealueet on otettu tarkasteltaviksi osana taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden arviointia. Tarkastuslautakunta ottaa arvioinnissaan kantaa myös toimintojen tarkoituksenmukaisuuteen.

2.4 Muu toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävien laajentuessa olemme pyrkineet kehittämään omaa toimintaamme uusia vaatimuksia vastaaviksi. Lautakunta on osallistunut yhteen tarkastuslautakunnan jäsenille suunnattuun koulutustilaisuuteen.

3. EDELLISEN VUODEN ARVIINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHDYT TOIMENPITEET

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, mitä vaikutuksia tarkastuslautakunnan vuoden 2021 arviointikertomuksessa esittämällä ohjeilla ja suosituksilla on ollut. Vaikutuksia arvioitiin selvittämällä, mihin suositusten mukaisiin toimenpiteisiin toimialoilla on ryhdytty vuonna 2022. Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että lautakunnan tehtävänä on toimia koko kaupungin, erityisesti hallinnon ja johdon tukena. Arvioinnissa tehdyt huomiot ja suositukset tehdään tätä silmällä pitäen.

3.1 Selvitykset vuoden 2021 arviointikertomukseen

3.1.1 Strategisten tavoitteiden toteutuminen

Tavoitteiden asettamisessa tulisi jatkossa huomioida mittarikokonaisuudet sekä mittareiden määrä ja havainnollisuus.

Kaupungin strategia on päivitetty vuoden 2022 aikana. Päivitystyön yhtenä olennaisena päämääränä oli tuoda strategiaa konkreettisemmalle tasolle. Myös käytettävään mittaristoon haluttiin kiinnittää enemmän huomiota. Mittareita on sekä vähennetty, että valittu kokonaisuudessa paremmin toimivia työkaluja. On kuitenkin syytä muistaa, että kaupungin strategia määrittää kaupungin askelmerkit ja ylätasoinen linjaukset. Kaupunkistrategian tueksi voidaan kuitenkin tuottaa alakohtaisia suunnitelmia kuten henkilöstöstrategia ja elinvoimastrategia. Näiden avulla voidaan paneutua tarkemmin ja yksityiskohtaisemmin strategiatyön jalkauttamiseen operatiiviselle tasolle.

” Tarkastuslautakunnan mielestä on hyvä, että kaupunkistrategia on päivitetty ja mittareita vähennetty. Tarkastuslautakunnan mielestä olisi aiheellista pohtia, mitkä tavoitteet ja mittarit ovat keskeisiä ylätasoinen strategisia tavoitteita.

3.1.2 Toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen arviointi

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje valmistui ja otettiin käyttöön kaupungin toimialueilla.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeen on tarkoitus yhtenäistää toimintatapoja sekä toisaalta varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan. Valmistunut ohje koskee kaikkia kaupungin toimialoja, johtoa ja henkilöstöä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on toteuttaa kaupunkistrategiaa sekä vahvistaa hyvää hallinto- ja johtamistapaa kaupunkistrategiassa.

” Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että hallintosäännön edellyttämiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asioihin on kiinnitetty huomiota ja arvioiteja suoritetaan. Tarkastuslautakunta havaitsi kuitenkin, ettei systemaattisuus ole riittävää kaikilta osin. Arviointi ei kata sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa riittävästi kaikilla tulosalueilla.

Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota johdon, hallintokuntien ja henkilöstön välisen yhteistyön sujuvuuteen ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuteen. Tarkastuslautakunta näkee tarpeellisenä kiinnittää huomiota myös rekrytointihaasteisiin, jotka näkyvät kunta-alalla yleisesti. Lisäksi henkilöstöresursseihin, työkuormituksen tasaiseen jakautumiseen ja jaksamisen tukeen olisi jatkossa tarpeen kiinnittää erityistä huomiota.

Yhteistyön sujuvuus ja toiminnan tarkoituksenmukaisuus on edellytys henkilöstön hyvinvoinnille. Myös riittävä henkilöstön määrä ja työvoiman sijoittuminen oikeisiin tehtäviin tukee työssä jaksamista. Henkilöstöä koskevissa päätöksissä on jatkettu yhteistoiminnallisuuden lisäämistä. Uuden kulttuurin omaksuminen vaatii aikaa. Covid19-pandemian aiheuttamat pitkät etätyöjaksot ja käytännön tasolla fyysinen etäntyminen eri työyhteisöjen välillä, eivät ole edesauttaneet uusien toimintatapojen eteenpäin vientiä.

Rekrytointihaasteet ovat todellisuutta niin meidän alueella kuin muuallakin Suomessa. Jotta rekrytointiprosessi olisi onnistunut, tulee sen suunnitteluun ja toteuttamiseen varata riittävästi aikaa ja resursseja myös jatkossa. Myös markkinointi ja kaupunki-imagon huomiointi rekrytointin yhteydessä on tärkeää. Yhteistyö elinvoimapalveluiden kanssa eri työpaikkojen markkinoinnissa on oltava osa prosessia. Kaupungin vetovoimaan ja myös pitovoimaan on panostettava, jotta säilymme haluttuna asuinpaikkana nykyisille asukkailla sekä muuttokohteena tulevaisuuden työntekijöille.

” Tarkastuslautakunta on havainnut, että organisaatiossa tapahtuu paljon muutoksia ja henkilöstövaihdoksia. Tämä kuormittaa henkilöstöä ja voi vaikuttaa henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen sekä työpaikassa pysymiseen.

20
22

20
22

Tarkastuslautakunta on erittäin huolissaan pitkäaikaistyöttömyyden laajuudesta ja toimenpiteiden riittävydestä. Työllisyyden kuntakokeilun alku ei ole ollut odotusten mukaista.

Työllisyyden kuntakokeilu aloitti 1.3.2021. Tarkastuslautakunta on havainnossaan oikeassa, että aloitus oli haastava, sillä kunnille siirtyneet lakisääteiset palvelut vaativat perehtymistä ja henkilöstön perehdyttämistä. Vuoden 2021 osalta ei käyty tarkempaa keskustelua kuntakokeilun vastuuhenkilöiden kanssa, jonka vuoksi tarkentaisimme mielellämme asetettuja tavoitteita, työllisyydenhoidon käsitteitä ja kävisimme tuloksia tarkemmin läpi tarkastuslautakunnan kanssa. Vuonna 2022 toiminta on saatu vakiintumaan, jonka seurauksena tulokset ovat olleet erinomaisia.

” Tarkastuslautakunta toteaa, että vuoden 2022 aikana työllisyyden kuntakokeilun tulokset ovat parantuneet, mutta työmarkkinatuen kuntaosuus on edelleen huomattavalla tasolla ja valtuusto myönsi lisämäärärahaa joulukuussa 2022. Tarkastuslautakunta käy mielellään läpi tarkempia tuloksia tulevilla työkaudella.

3.1.3 Konserniin kuuluvien yhteisöjen toiminta

Tarkastuslautakuntaa huolettaa erityisesti piilevän hoitovelan haasteet tulevaisuudessa.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio Covid19-pandemia on vaikuttanut viimeisen kahden vuoden aikana sosiaali- ja terveyspalveluiden tilanteeseen. Pandemian vaikutukset näkyvät jo nyt mm. nuorten pahoinvointina ja hoitojonojen venymisenä. Lopulliset pandemian vaikutukset tullaan näkemään tulevaisuudessa ja niihin varautuminen on syytä ottaa vakavasti huomioon. Vuoden 2022–23-vaihteessa hyvinvointialueiden aloittaessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueen vastuulle. Kuntien vastuulle jää ennaltaehkäisevä työ ja on hyvä, että kaupunki on antanut resursseja hyvinvointityön toteuttamiseen. Hyvinvointilautakunnan työn merkitys ja vaikuttavuus tulee olemaan suuri myös jatkossa.

” Tarkastuslautakunta on huolissaan siitä, miten kuntien ja hyvinvointialueiden tehtävien yhteensovittaminen onnistuu.

Tarkastuslautakunta näkee tarpeellisena, että myös kaupunginvaltuustolla on ajantasaista tietoa hankkeista.

Elinvoimajohtaja on aloittanut virassaan 20.6.2022. Arviointikertomuksessa vuodelta 2021 tarkastuslautakunta esitti toimien käynnistämisen hanketoiminnan organisoimisen ja kehittämisen osalta. Tämä työ on aloitettu elinvoimapaalveluissa vuoden 2022 aikana.

” Tarkastuslautakunta toteaa, että hanketoiminnan kokonaisuuden tarkoituksenmukaisuutta on syytä arvioida jatkossa. Hanketoiminta näyttäytyy tarkastuslautakunnalle hajanaisena. Tarkastuslautakunnan mielestä hankkeiden kokonaisuutta ja merkittävimpien hankkeiden tuloksia tulisi esitellä valtuustolle säännöllisesti.

3.1.4 Toimialojen /lautakuntien antamat selvitykset

3.1.4.1 Tekninen palvelukeskus

Kaupungilla on edelleen korjausvelkaa muun muassa katujen perusparantamiseen liittyen. Investointeja pohdittaessa myös korjausvelan kattamiseen on varauduttava.

Tarkastuslautakunnan tekemät yleiset havainnot pyritään huomioimaan teknisen palvelukeskuksen toiminnassa sekä sen kehittämisessä. Koronapandemia ei vaikuta enää teknisen palvelukeskuksen toimintaan. Korjausvelkaa pyritään ennalta ehkäisemään ja vähentämään talousarvio- ja suunnitelmavuosien puitteissa järjestelmällisesti.

” Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että korjausvelkaa pyritään vähentämään ja ennaltaehkäisemään. Kuitenkin yleisen kustannustason, inflaation, energian hinnan ja korkojen nousu luo omat uudenlaiset haasteensa tuleville vuosille. Tarkastuslautakunta pohtii käytössä olevan noin 6M€/vuosi investointikatkon riittävyyttä. Myös korjausvelkaa on edelleen paljon, muun muassa tieverkoston osalta.

3.1.4.2 Sivistyspalvelut

Uusien koulujen valmistuttua tarkastuslautakunta pitää tarpeellisena, että jatkossa tasavertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden näkökulmasta resurssien riittävyyttä arvioidaan koulujen välillä.

Kaupunginvaltuuston ja hallituksen on varmistettava riittävät määrärahat koulujen kalusto-, laite- ja välinehankintoihin. Nykyiset määrärahat ovat kovin pienet, eikä asia ole yksin sivistyslautakunnan ratkaistavissa.

” Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sivistyspalvelujen budjetointi tehdään realistisesti.

3.1.4.3 Kansalaisopisto

Kansalaisopiston osalta kehittämistarpeita havaittiin muun muassa tiedottamisessa, osaavan työvoiman saatavuudessa ja pitovoimassa sekä koulutustarpeissa. Tarkastuslautakunta pitää tarpeellisena, että jatkossa kiinnitetään huomiota edellä mainittuihin asioihin, jotta esimerkiksi rekrytointihaasteet eivät kuormita tulevaisuudessa kohtuuttomasti.

Johtokunta on merkinnyt tiedoksi ja huomioi arviointikertomuksessa esitetyt kansalaisopistoa koskevat asiat.

” Tarkastuslautakunta merkitsee tiedoksi saadun vastauksen.

3.1.4.4 Musiikkiopisto

Musiikkiharrastus edistää monipuolisesti hyvinvointia, joten etenkin lapsia ja nuoria kuormittaneen koronapandemian jälkeen olisi tarpeen harjita Ylivieskan aloituspaikkojen määrän kasvattamista.

Johtokunta merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi ja huomioi arviointikertomuksessa esitetyn Ylivieskan aloituspaikkojen lisäyksen vuoden 2023 talousarvioesityksessään talousarviokehyksen sallimissa rajoissa.

” Tarkastuslautakunta toteaa, että arviointikertomus on tältä osin ollut vaikuttava.

4. STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaupunginvaltuusto asetti vuoden 2022 talousarviossa yhteensä 13 valtuustoon nähden sitovaa tavoitetta. Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista ja niistä on koottu jokaisen osa-alueen keskeisimmät havainnot.

Tarkastuslautakunnan käyttämä arviointiskaala

P	Tavoitteet eivät toteutuneet. Tarkoittaa, että tavoite ei ole toteutunut vuoden loppuun mennessä miltään osin tai vain alle puolet tavoitteista on saavutettu.
K	Tavoite on toteutunut osittain, kun yli puolet tavoitteista on saavutettu vuoden loppuun mennessä tai toimenpiteet ovat vielä kesken.
V	Tavoitteet toteutuivat, mikäli tavoitellut tulokset on saavutettu täysin tai lähes täysin.
H	Tavoitteita ei voida arvioida. Arvioinnin mahdollistamiseksi tarvittava tieto tulee olla saatavilla, tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit ovat ymmärrettäviä ja mitattavissa.

YLIVIESKA - Kasvun kaupunki

Etsimme ennakkoluulottomasti uudenlaisia ratkaisuja ja tapoja tehdä asioita vieläkin paremmin • Olemme rohkeasti etukenossa • Toimimme kasvun ja palvelujen kehittämisessä taloudellisesti, hallitusti, kestävästi ja luotettavasti

Strateginen tavoite	Teot 2022	Mittari	Mittarin tavoitetaso	Toteuma TP 2022	Vastuutaho (tulosalueen nimi)	Arvio
1. Kehitämme Ylivieskaa alueen ytimessä - Ylivieska on monipuolinen ja kasvava toiminnallinen kaupan keskus.	Vetovoimamarkkinoinnin ja viestinnän lisääminen uusien koulujen valmistumisen myötä	Asukasmäärän kasvu	Asukasmäärä kasvaa väh.40 henk.	Ei toteutunut. Asukasluku väheni 67 henkilöllä.	Hallintopalvelut	P
	Sun Pampas -festivaalin järjestäminen yhteistyökumppanin kanssa	Kävijämäärä vuoden 2019 festivaalia korkeampi. Kyllä/ei	Kyllä	Yhteistyö toteutunut. Kävijätavoite ei (v. 2022 oli 2200 kävijää ja vuonna 2019 oli 2700 kävijää).	Hallintopalvelut, kulttuuripalvelut	K
	Messutapahtumien järjestäminen Ylivieskassa yhteistyökumppanin kanssa	Kotona -messujen lisäksi toinen messutapahtuma. Kyllä/ei	Kyllä	Ei. Kotona-messut järjestyivät suunnitellusti lokakuussa 2022.	Hallintopalvelut, liikuntapalvelut	P
2. Mahdollistamme ratkaisullamme monipuolisen yritystoiminnan	Battery Recycle Akkupuisto ja BR Pilot Plant -hankkeiden myötä ensimmäiset yritykset sijoittuvat Akkupuistoon	Akkupuistoon sijoittunut yrityksiä. Kyllä/ei	Kyllä	Ei	Elinkeinopalvelut	P
	Varhaiskasvatuspalvelut järjestetään monituottajamallilla, joka mahdollistaa yksityisen yrittäjyyden	Yksityisen varhaiskasvatuksen palvelusetelin ja yksityisen hoidon tuen lukumäärä 35-45 %:n välillä. Kyllä/ei	Kyllä	Yksityisen varhaiskasvatuksen osuus (palveluseteli ja yksityisen hoidon tuki) palveluista ajalla 1-12 /2022 oli 40 %	Varhaiskasvatuspalvelut	V
3. Mahdollistamme ainakin 1000 uutta työpaikkaa vuoteen 2030 mennessä	Taanilan yritysalueen rakentuminen alkaa kaupungin edistämänä	Sitovat sopimukset rakentamisesta. Kyllä/ei	Kyllä	Markkinointivaihe meneillään.	Elinkeinopalvelut	K
	Kaupunki edistää osaltaan uuden yrityspuiston syntymistä, jossa olemassa olevien yritysten väljää tilaa hyödynnetään.	Yrityspuiston käynnistyminen. Kyllä/ei	Kyllä	Markkinointivaihe meneillään. Yrityspuiston energiantuotannosta esisopimus.	Elinkeinopalvelut	K
4. Uudistamme markkinointia ja markkinointiviestintää asukkaiden ja yritysten saamiseksi Ylivieskaan	Kaupungin ja elinkeinopalveluiden visuaalisen ilmeen yhtenäistäminen	Kyllä/ei	Kyllä	Käynnissä. Nettisivu-uudistusta työestetään elinvoimapalveluissa.	Hallintopalvelut	K
	Internet-sivujen kieliversioiden monipuolistamisesta.	Kyllä/ei	Kyllä	Ei valmis.	Hallintopalvelut	H
5. Varmistamme sujuvan ja joustavan kaavoituksen	Kaavoituksen ja maankäytön edistäminen kaavoitussopimuksilla ja maanhankinnoilla. Kaavoitukseen liittyvät maanhankinnat tehdään niin, että tonttitarjonta on monipuolista ja riittävää. Huolehdimme siitä, että kaavoitusta koskeva päätöksentekomme on ripeää ja sujuvaa.	Kaavoitussopimusten lkm, Myytyjen / vuokrattujen tonttien määrä (kpl / vuosi, € / vuosi) Kaavojen käsittelyajat	Kaavoitussopimusten lkm: 4 kpl (300.000€). Myytyt tontit: 20 kpl. Vuokratut: 10 kpl / 800 000 € per vuosi, vuokratulojen lisäys 20.000 €) Kaavojen käsittelyaika: n. 1 vuosi	Kaavoitussopimusten lkm: 0 kpl. Myytyt tontit: 10 kpl. Vuokratut: 1 kpl, vuokratulojen lisäys 743 € Kaavojen käsittelyaika: n. 1 vuosi	Maankäyttöpalvelut	P
	Rakennus-, toimenpide-, ympäristö- ym.lupia koskeva käsittely ja päätöksenteko on ripeää, joustavaa ja sujuvaa.	Käsittelyaika	Käsittelyaika: 2-4 viikkoa	Käsittelyaika: 2-4 viikkoa	Ympäristöpalvelut	V
6. Kehitämme liikkuvaa Ylivieskaa; huolehdimme hyvistä liikenneyhteyksistä ja palvelujen saatavuudesta	Katujen ja kevyen liikenteen väylien rakentaminen ja kunnostaminen.	Kunnostetut ja rakennetut kevyen liikenteen väylät ja ulkoilureitit (m)	500 metriä	1 019 metriä	Kuntatekniikan palvelut	V
	Kehitämme koko liikennejärjestelmää kaupungin alueella yhteistyössä muiden kuntien ja toimijoiden kanssa ja tuomme esiin Ylivieskan kaupungin saatavuutta.	Päivittäin Ylivieskassa pysähtyvät junat ja muu julkinen liikenne (kpl)	Kaikki henkilöliikennejunat pysähtyvät Ylivieskassa	Kyllä. Kaksi junavuoroa tuli lisää 12/2022. Vuorojen määrä päivittäin vähän vaihtelee, mutta esim keskiviikkoisin Ylivieskassa pysähtyy 30 henkilöjuna.	Kuntatekniikan palvelut	V
	Liikenneturvallisuuden parantaminen.	Liikenneonnettomuudet ja vahingot katuverkolla (kpl)	0 kpl	Ei vielä tiedossa	Kuntatekniikan palvelut	H

Sanallinen arviointi

Liikkeestä elinvoimaa tavoitteista toteutui osa ja osa on vielä käsittelyssä. Mittarit, niiden tavoitetaso sekä toimenpiteet ovat osin vaikeasti ymmärrettävissä ja arvioitavissa. Elinvoimapalveluiden osalta työ on aloitettu vuonna 2022, joten näiltä osin on ymmärrettävää, ettei tavoitteisiin kaikilta osin ole vielä päästy. Liikenneyhteydet ovat Ylivieskassa olleet hyvät ja niiden ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi työ jatkuu.

Strateginen tavoite	Teot 2022	Mittari	Mittarin tavoite-taso	Toteuma TP 2022	Vastuutaho (tulosalueen nimi)	Arvio	
1. Järjestämme maakunnallisesti laadukkaat koulutuspalvelut	Tarjoamme lapsiperheille monipuoliset ja laadukkaat varhaiskasvatustilapalvelut.	Palveluiden monipuolisuus palvelukuvauksen mukaisesti. Palveluiden laatuun kehittämisen varhaiskasvatuksessa, toimipaikoissa ja työtiimeissä. Kyllä /Ei.	Kyllä	Kyllä Kyllä. Pedagogista osaamista vahvistettiin täydennyskoulutus-suunnitelman mukaisesti (mm. leikkipedagogiikka, kolmitasoinen tuki)	Varhaiskasvatustilapalvelut	V	
	Laadukkaat kansalaisopiston järjestämät kurssit	Kurssiarviointi asteikolla 1-5.	Kyllä	4,3	4,54	Kansalaisopisto	V
	Vetovoiman ylläpitäminen niin, että alueelliseen musiikkiopistoon riittää hakijoita ja oppilaspaikat ovat täynnä.	Oppilaspaikat täynnä. Kyllä/ei	Kyllä	Kyllä	Kyllä kokonaispaikkamäärän osalta. Reisjärvellä kaikkia oppilaspaikkoja ei saatu täytettyä mutta vastaavasti joissain kunnissa oli paikkamäärää enemmän oppilaita tuntimäärän puitteissa.	Musiikkiopisto	V
	Kaupunki edistää osaltaan Ylivieskan Centria-ammattikorkeakoulun kiinteistön uudistamista	Saneeraus suunniteltu ja aloitettu. Kyllä/ei	Kyllä	Kyllä	Ei. Kaupunki edistänyt asiaa Centrian ja Jedun kanssa. Asia Jedun ja Centrian käsittelyssä.	Elinkeinopalvelut, hallintopalvelut	P
	Kehitetään ja laajennetaan koulujen harrastamisen Ylivieskan mallia sekä koulujen muuta kerhotoimintaa	1.Saadut valtionavustukset € 2.Kerhotuntien ja eri kerhojen määrät kouluilla	Kohdat 1.-2. Kasvu verrattuna vuoteen 2021	1. Lukukaudelle 2022-23 saatiin kerhotoiminnan avustusta 11 500€ 2. Kokonaisuudessa pieni lasku, koska Harrastava Ylivieska-avustusta ei saatu	Yleissivistävät koulutuspalvelut	H	
	Kehitetään laadukas ja monipuolinen oppimisen ja koulunkäynnin tuki lähikouluperiaatteen mukaan (erityisopetus, NEPSY-toiminta, perhetyö, käyttäytymisen tuki)	1.Tuen kehittäminen lähikouluilla 2.NEPSY-toimintaa kaikilla kouluilla 3.Perhetyötä kaikissa pienryhmissä 4. Käyttötymisen tuen toimintamalli valmistuu ja otetaan käyttöön	1. Laaja-alaisten erityisopettajien lkm ja erityisopetuksen tuntimäärä/oppilas Kohdat 2.-4. (kyllä/ei) Tavoitetaso: kyllä	1. 11 laaja-alaista erityisopettajaa, 0,13h/oppilas/vko 2. Alakoulut: kyllä, yläkoulut: ei 3. Kyllä 4. Kyllä	Yleissivistävät koulutuspalvelut	H	
	Toteutetaan laajentuneen oppivelvollisuuden edellyttämät tulokselliset toimenpiteet	1. Jokainen nuori jatkaa opiskelua peruskoulun jälkeen ilman erityisiä toimenpiteitä. (kyllä/ei) 2. Perusopetuksen päättötodistusten lkm % 3. Lukion jälkeisiin jatko-opintoihin sijoittuminen. %	1. Kyllä. 2.Päättötodistuksen saaneet oppilaat: 100% 3.Jatko-opintoihin sijoittuneet oppilaat: 100%	1. Kyllä 2. Kyllä 3. Viimeisimmät saadut luvut: a) vuoden 2018 ylioppilaista (83 kpl) jatko-opinnoissa oli vuonna 2020 58 eli 72% b) vuoden 2019 ylioppilaista (82 kpl) jatko-opinnoissa oli vuonna 2020 51 eli 62 % c) vuoden 2020 ylioppilaista (69 kpl) jatko-opinnoissa oli vuonna 2020 15 eli 21 %	Yleissivistävät koulutuspalvelut	H	
Laadukas lukiö-opetus	Yo- kirjoitusten tulokset.	Yo- kokeiden tulokset ovat valtakunnan keskiarvossa	Neljässä aineessa yli, neljässä keskiarvossa ja yhdeksässä alle valtakunnan keskiarvon	Yleissivistävät koulutuspalvelut	P		
2. Varmistamme osaavan työvoiman saatuuden	Edistetään toisen asteen yhdistelmätyöntekijä- ja korkea-asteopiskelua oppilaitosyhteistyöllä	Yhdistelmätyöntekijöiden lukumäärä Korkeakoulupintojen suoritteet	Määrä on vähintään seudullista ka. asukasluvuun suhteutettuna	Neljä yhdistelmätyöntekijää suorittanutta opiskelijaa. Yhdistelmätyöntekijätyö käynnistetty REDUn kanssa. Yksi opiskelija suorittanut korkeakoulun väyläopintoja.	Yleissivistävät koulutuspalvelut	H	
	Vahvistamme työhyvinvointia	Sairauspoissolojen määrä ja työkyvyttömyyseläkemaksujen taso.	Sairauspoissolojen määrä on alle 15000 kalenteripäivää ja työkyvyttömyyseläkemaksut ovat alle 280 000 euroa.	Sairauspoissaolojen määrä oli 16 595 päivää. Työkyvyttömyyseläkemaksu oli 361 796 euroa, jossa oli 141 259 euron alentuminen edellisvuoteen (2021:503 055 euroa)	Hallintopalvelut	P	
	Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja sijaisuusketjujen parantaminen	Luodaan järjestelmä henkilöstön osaamisen seurantaan. Kyllä/ei	Kyllä	OSS-järjestelmän käyttöön otettu 1.9.2022	Hallintopalvelut	V	
	Kehitetään koulujen toimintakulttuuria jaettua johtajuutta vahvistamalla. Koulujen henkilökunnan jäseniä osallistetaan kehittämään toimintakulttuuria oman koulun ja koulujen yhteisten johtoryhmien toiminnan avulla.	1.Koulunjohtajan/rehtorin ja varajohtajan/apulaistrehtorin jaettu johtajuus ja sovittu työnjako (kyllä/ei). 2.Koululla on toimiva oma johtoryhmä tai koulu on mukana koulujen yhteisessä johtoryhmässä (kyllä/ei)	Kyllä	1. Kyllä. 2. Kyllä	Yleissivistävät koulutuspalvelut	V	
3. Kehitämme joustavaa ja avointa päätöksentekoa	Osallistavan budjetoinnin kehittäminen	Osallistava budjetointi kehittäminen ja toteutus	Kyllä	Toteutui.	Hallintopalvelut	V	

Strateginen tavoite	Teot 2022	Mittari	Mittarin tavoite-taso	Toteuma TP 2022	Vastuutaho (tulosalueen nimi)	Arvio
1. Huolehdimme siitä, että Ylivieskassa on monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämispalvelut	Lisätään e-aineiston tarjontaa vastaamaan kasvavaa kysyntää laajentamalla alueellista yhteistyötä.	Ylivieskan kirjasto tarjoaa e-aineistot osana Pohjoista eKirjastoa yhdessä Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kirjastojen kanssa. Kyllä / Ei	Kyllä	Kyllä, Pohjoisen eKirjasto avattiin 19.1.2022. Siinä yhdistettiin Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kirjastojen e-aineistot.	Kirjastopalvelut	V
	Parannetaan fyysisen kirjastoaineiston saatavuutta ja kokoelmien tehokasta käyttöä.	Koko Joki-kirjastojen alueen kattava viikoittainen aineiston seutukuljetus toiminnassa. Kyllä / Ei	Kyllä	Kyllä, Joki-kirjastojen välinen seutukuljetus kulkee viikottain, normaalisti keskiviikkona-torstaina.	Kirjastopalvelut	V
	Kehitämme varhaiskasvatuksen laatua	Asiakastytyväisyyskysely lapsille ja huoltajille kahden vuoden välein (parilliset vuodet). Kyllä / Ei	Kyllä	Lapsille ja huoltajille toteutettiin helmi-maaliskuussa 2022 asiakaskysely, joiden pohjalta esim.huomoitu lasten toive saada lisää mahdollisuuksia vauhdikkaaseen leikkiin ja huoltajien vastausten johdosta tiedotettu mm. sosiaalisessa mediassa huoltajille lisää varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisesta arjessa. Huoltajien arvion mukaan lasten toiminnasta kertomat kokemukset erittäin myönteisiä. Lapset ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä kaverisuhteisiinsa ja kokiivat henkilökunnan olevan ystävällisiä.	Varhaiskasvatuspalvelut	V
	Kansalaisopisto järjestää monipuolisesti terveyttä ja hyvinvointia edistävän kurssitarjonnan.	Kurssien määrä, opiskelijoiden (brutto/netto) määrä, opetustuntien määrä, toimipaikkojen määrä.	440 kurssia, 9230 opituntia, 2700 netto-opiskelijaa, 7150 brutto-opiskelijaa, 60 toimipaikkaa.	384 kurssia, 8421.15 opetustuntia, 2172 netto-opiskelijaa, 4273 brutto-opiskelijaa, 49 toimipaikkaa.	Kansalaisopisto	P
	Kulttuurilakia noudattavat matalan kynnyksen tapahtumien järjestäminen (Helaalan Myllyllä, Puuhkalassa ja Akustiikassa)	Asiakas- ja tapahtumatilaisuuksien lukumäärä	15 tapahtumaa	Toteutunut/ ylittynyt. 30 / 15	Kulttuuripalvelut	V
	Palvelustrategia ja kiinteistöstrategian laatiminen	Kyllä/ei	Kyllä	Kiinteistöstrategian laadittu.	Hallintopalvelut	P
	Työllisyyttä parannetaan työllisyyden hoitoa parantamalla ja laadukkailla yrityspalveluilla	Työttömyysaste	Keskimääräinen työttömyysaste on alle 8,8 %:a.	Toteutui.	Hallintopalvelut/ Elinkeinopalvelut	V
	Työllisyyden hoidon palveluprosesseja parannetaan työllisyyden kuntakokeilun avulla	Työmarkkinatuen kuntaosuus	Työmarkkinatuen kuntaosuus vähenee 30 %:a v.2021 tasosta.	Ei toteutunut	Hallintopalvelut	P
2. Pidämme Ylivieskan vireänä kaupunkina	Kansalaisopisto on merkittävä alueen kulttuurituottaja ja paikalliskulttuurin ylläpitäjä.	Esiintyvien ryhmien ja teatteriesitysten määrä.	9 kuoroa, 3 orkesteria, 8 näytelmäryhmää.	9 kuoroa, 4 orkesteria, 6 näytelmäryhmää.	Kansalaisopisto	K
	Järjestämme monipuolisia konsertteja ja tapahtumia erilaisille kohderyhmille oppilaskonserttien lisäksi.	Vähintään 2 konserttia tai tapahtumaa. Kyllä/ei	Kyllä	Kyllä. Vieska Sinfonietta konsertoi kaksi kertaa Kulttuurikeskus Akustiikassa, palvelukoti- ja koululaiskonsertteja järjestettiin useissa toimipisteissä.	Musiikkiopisto	V
	Tilojen optimaalinen käyttö	Käyttöaste ed.vuotta parempi. Kyllä/ei	Kyllä	Ei. Käyttö on samaa tasoa kuin vuonna 2021.	Tilapalvelut	P
	Turvalliset tilat	Vahingot kiinteistöissä	0 kpl	0 kpl	Tilapalvelut	V
	Järjestämme kattavasti avointa toimintaa ja kerhotoimintaa ikäluokille 9-16 vuotta	Toimintaa jokaiselle ikäryhmälle kouluvuoden aikana vähintään kerran viikossa. Kyllä/ei.	Kyllä	Kyllä, toteutui.	Nuorisopalvelut	V
	Kulttuuritarjonta on laadukasta ja monipuolista. Tavoitteena on saada asiakas ja esiintyjä tulemaan uudelleen.	Laadukkuutta ja monipuolisuutta arvioidaan mm. asiakaskokemuksella ja -määrillä, esiintyjägenrellä, tukipalveluiden toimivuudella. Tarjonta on laadukas ja monipuolista. Toteutunut/ ei toteutunut	Kyllä	Toteutunut. Asiakasmäärät olivat kasvusuhdanteisia, palaute niin artisteilta kuin asiakkailta hyvää, tarjonta laadukasta ja monipuolista.	Kulttuuripalvelut	V

3. Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa	<p>Varhaiskasvatuspalveluissa tuetaan perheiden arkea ja hyvinvointia. Perhekeskus- ja PerhePesätoiminta jatkuvat edelleen ennaltaehkäisevänä ja matalan kynnyksen palveluna. Tavoitteena on kaikissa toiminnoissa vaikuttaa myös raskaiden palveluiden tarpeen vähenemiseen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.</p>	<p>Seuranta asiakasmääristä. Asiakaspalautekysely. Kyllä /ei</p>	Kyllä	<p>Varhaiskasvatus osallistui hyvinvointialueen valmisteluun* kun huoli herää"-prosessin sekä perhekeskuksen nykytilan kuvaamisissa.</p> <p>PerhePesän toiminta on tavoittanut 200 eri perhettä, joista uusia 150. Eri aikuisten käyntikertoja 230 ja eri lapsia n. 410 (mukaan laskettu myös leikki- ja puistotapaamiset ja retkipäivät. PerhePesän toiminnassa ollut kaikkiaan 1435 aikuisten ja lasten käyntiä. Toiminnan ohessa kerätty arkipalautetta ja keväällä webropol-kyselyllä. MLL YLiveskan vapaaehtoisten järjestämässä perhekahvilassa on ollut syksyn aikana 172 lasten ja 98 aikuisten käyntiä.</p>	Varhaiskasvatuspalvelut	V
	<p>Nuorten hyvinvoinnin parantaminen monialaisella oppilashuollolla. Ppky Kallio-yhteistyö: Ppky Kallion ja kuntien yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet (Toimintamallit: Perhekeskusmalli, Kun huoli herää, NEPSY-toiminta, Sijoitetun lapsen koulunkäynti)</p>	<p>1.LaNu-yhteistyön toteutuminen / toimet. Toimintasuunnitelman toteutuminen. (kyllä/ei) 2.Teemakohtaiset toimintamallit valmistuvat ja ne otetaan käyttöön (kyllä/ei)</p>	Kyllä	<p>1. Kyllä. Yhteistyö toteutunut yhteisen kehittämishankkeen puitteissa 2. Kyllä</p>	Yleissivistävät koulutuspalvelut	V
	<p>Teemme moniammatillista yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa ennaltaehkäisevän toiminnan eri tapojen kehittämisessä; liikuntaneuvonnan palveluketjun kehittäminen Ppky Kallion ja muiden toimijoiden kanssa</p>	<p>Liikuntalähete asiakkaiden määrän kasvattaminen ja vähän liikkuvien fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn lisääminen</p>	kyllä	<p>Kyllä. Liikuntalähete tullut vuoden 2022 aikana 55 henkilöä, jotka ovat vuoden liikuntaneuvojan ohjauksessa. Määrä vuoden alussa oli 0.</p>	Liikuntapalvelut	V
	<p>Nuorten hyvinvoinnin parantaminen vakiintuneen ja kattavan koulunuorisotyön avulla.</p>	<p>Koulunuorisohjaaja ja koulu yhteisohjaaja työskentelevät säännöllisesti sekä ylä- että alakoululla, kyllä/ei</p>	Kyllä	<p>Kyllä, toteutui.</p>	nuorisopalvelut yleissivistävät koulutuspalvelut	V
	<p>Järjestämme matalankynnyksen tapahtumia ja tilaisuuksia kaikenikäisille yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa ja muiden toimijoiden kanssa (yhdistykset, urheiluseurat, hallintokunnat, srk, MLL, PeLa, yritykset)</p>	<p>Tilaisuuksien tapahtumien kävijämäärät. Kyllä/ei</p>	Kyllä	<p>Lisää Liikettä ilmaistapahtuma 3.9.2022 matalan kynnyksen liikunnan lisäämiseksi yhteistyössä yritysten, PPKY Kallion ja urheiluseurojen kanssa. Soveltavan liikunnan syyspäivät toteutunut ja kävijöitä 130 hlöä. Kalevauva.fi (kirjastopalv). vapaapäätöinen tanssiesitys (Pyhäsalmen tanssi ry)/keskiviikkojen iltatorit yhdistysten kanssa kesällä, kotiseutuviikko ja -päätöjuhla Akustiikkasalla (KotiseutuYhd.), joulupolku Puuhkalassa (srk, MLL, varhaiskasvatus.), Itsenäisyysjuhla ja joulun avajaiset (srk), Tuokiotuvan jouluhetki (Yhteisestä ovesta ry). Kirjastoauto mukana kaupungin Yhessä! -festivaalissa 11.6. ja Pelastakaa Lapset ry:n Suuret lastensynttärät tapahtumassa 20.8.2022. Autossa kävi Yhessä! -festivaalissa 350 ja Pelastakaa Lapset ry:n synttäreillä 320 kävijää.</p>	Liikuntapalvelut, Kulttuuripalvelut, Kirjastopalvelut	V
	<p>Työterveyshuollon järjestämistavasta päättäminen 30.6.2022 mennessä. Erityishuomio ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen. Palveluntuottajan muutos edessä hyvintalouteeseen siirtymisen vuoksi.</p>	<p>Palveluntuottaja selvillä 30.6.2022</p>		<p>Palveluntuottaja hyväksytty 3.10.2022 kokouksessa.</p>	Hallintopalvelut	P
	4. Otamme käyttöön palvelujen kehittämisessä uusia osallisuuden keinoja	<p>Toteutamme avoimia muskaritapahtumia eri toimipisteissä.</p>	<p>Vähintään kahdessa toimipisteessä avoin muskaritapahtuma. Kyllä/ei</p>	Kyllä	<p>Ei. Siirrettiin keväälle 2023.</p>	Musiikkiopisto
<p>Lasten Parlamentti toiminta käynnistetään ja vakiinnutetaan</p>		<p>Toiminnan aloittaminen ja vakiinnuttaminen. Kyllä/ei</p>	Kyllä	<p>Ei toteutunut.</p>	Nuorisopalvelut	P
<p>Kuntalaiskuuleminen on käytössä kurssisuunnittelussa.</p>		<p>Kurssitoiveita tulevalle lukuvuodelle -kaavake toimitetaan alkuvuodesta kylätoimikunnille ja tuulosalueille, sidosryhmille. Kyllä/ei</p>	Kyllä	<p>Kyllä</p>	Kansalaisopisto	V

Sanallisen arvioinnin

Palveluista hyvinvointia tavoitteista toteutui yli puolet eli 15/23 tavoitetta. Kiinteistöstrategian myötä tilojen optimointi tulee jatkossa paranemaan. Työmarkkinatuen kuntaosuuden vähentäminen ei onnistunut ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden haasteisiin tulee jatkossa kiinnittää laajempaa huomiota.

5. KONSERNIVALVONTA JA RISKIEN HALLINTA

Kaupungin konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja sekä muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernivalvonta on järjestetty antamalla ohjeistusta kunnan edustajille tytäryhteisöissä ja kuntayhtymissä, kuulemalla tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien johtoa sekä seuraamalla tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien talouden tilannetta välitilinpäätöstiетоjen 30.6. ja tilinpäätöstiетоjen 31.12. perusteella. Konsernivalvontaa kehitetään konserniohjeen mukaisesti.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota jo vuosina 2016, 2019 ja 2020 konsernivalvontaan ja ohjauksen puuttumiseen. Tarkastuslautakunta pyysi jatkossa esittämään tarkemmalla tasolla konsernivalvonnan toimenpiteet ja arviot koko konsernin kehityksen vaikutuksista kuntatalouteen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta tilinpäätös 2022 antaa riittävän kuvan niiden järjestämisestä sekä keskeisistä riskeistä. Lisäksi keskeiset kehittämistarpeet ja niihin liittyvät toimenpiteet on kuvattu riittävästi.

” Tarkastuslautakunta on havainnut, että kaupunginhallitus on ottanut vuonna 2022 omistajaohjausasiat lähes jokaisen hallituksen kokouksen asialistalle, mikä on tarkastuslautakunnan mielestä tarkoituksenmukaista omistajaohjauspolitiikkaa. Toimintakertomuksesta ilmenee, että edustajille on annettu ohjeistusta siitä, mitä konserneissa valvotaan ja seurataan.

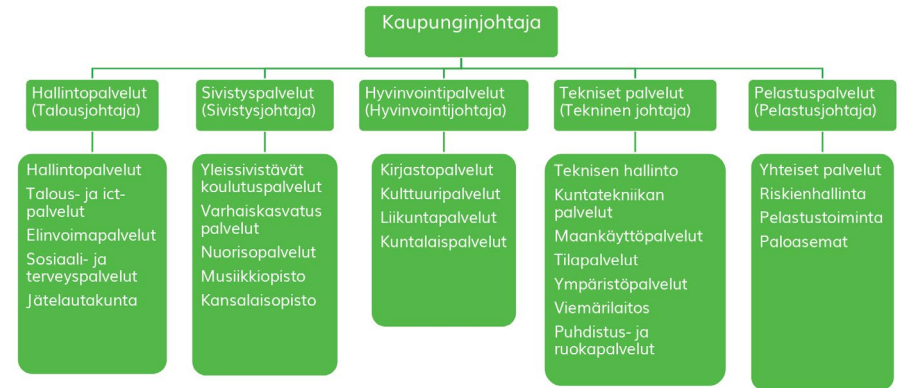
6. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

6.1. Hallintopalvelut

Kaupunginhallituksen alaisina tulosalueina toimivat hallintopalvelut sekä ICT- ja talouspalvelut. Se vastaa myös muun muassa organisaatiosta, hallinnosta ja henkilöstöstä.

Henkilöstöorganisaatio

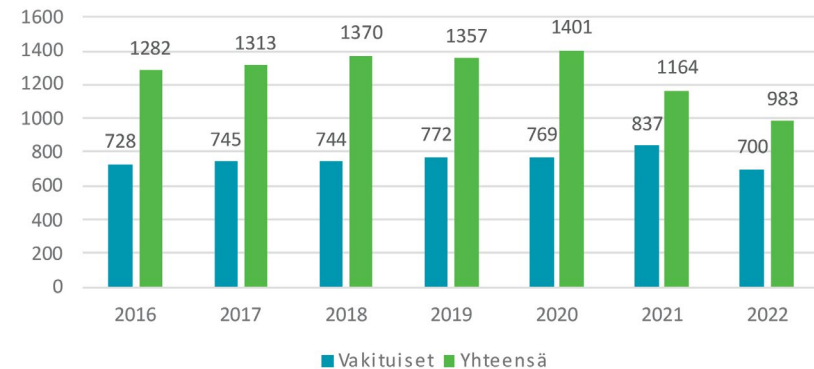
Seuraavassa on esitetty 31.12.2022 voimassa ollut organisaatio.

6.1.1 Henkilöstökehitys ja -menot

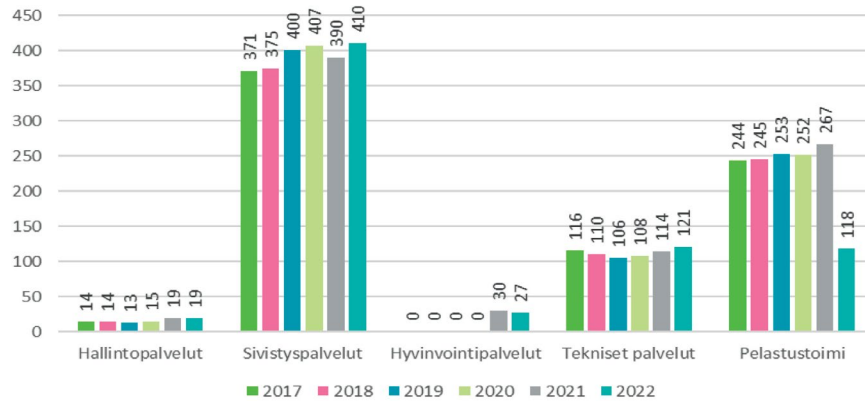
Henkilöstön määrä on ollut vuonna 2022 palvelussuhteina 983, kun se vuonna 2021 oli 1164. Henkilöinä määrä oli 928, kun vuonna 2021 se oli 1153.

Vakinaisten palvelussuhteiden määrä
2021 ja 2022

Vakinaisen henkilöstön jakautuminen toimialoittain vuonna 2022 seuraavan taulukon mukaisesti antaa selkeän kuvan siitä, että sivistyspalvelut on ollut henkilömäärältään suurin toimiala.

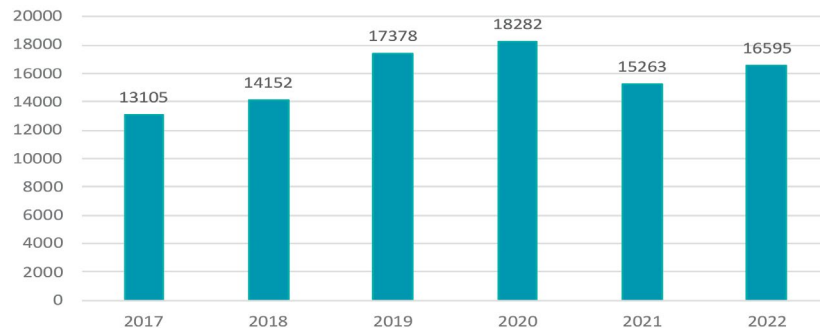
Vakinaisen henkilöstön jakautuminen henkilöinä toimialoittain

Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot kasvoivat vuoden 2022 aikana ollen vuoden lopussa 16595 kalenteripäivää. Nousua vuoteen 2021 oli 1332 kalenteripäivää.

Sairauspoissaolot kalenteripäivinä

Henkilöstön työhyvinvointia tuettiin vuonna 2022 muun muassa TYKY-toiminnalla ja ePassilla. Sekä TYKY-toiminnan että ePassin käyttöaste jäi edel-

lisvuodesta. Henkilöstön jaksamiseen ja sairauspoissaolojen seurantaan on jatkossa hyvä kiinnittää huomiota. Runsas sairauspoissaolot nostavat kustannuksia ja vaikuttavat myös sijaisjärjestelyjen haasteisiin ja puutteisiin ja sitä kautta henkilöstön kuormittumiseen.

6.2 Henkilöstö

Tarkastuslautakunnalla on ollut vuonna 2022 kuultavana henkilöstön edustajia. Keskeisimpinä huomioina nousi esille seuraavaa:

Useissa kuulemisissa kävi ilmi, että esihenkilöjärjestelyt koetaan osin hankaliksi. Monimutkainen vastuun jako niin sijaistuksien, työnkuvien kuin henkilöstöjohtamisen osalta (päätökset lomista, palkasta, koulutuksista jne.) kuormittaa henkilöstöä.

Yhteistoimintaryhmän toiminnan koettiin parantuneen, mutta kehitettävää nähtiin edelleen. Yt-ryhmän asiat ovat keskittyneet lähinnä muutoksiin. Johtamisessa ja aidossa kuulemisessa koettiin olevan ongelmia. Yhteistyö työnantajan kanssa kuitenkin on keskustellevampaa kuin aiemmin. Kaupunginjohtajan aloittamat kuukausipalaverit esihenkilöiden kanssa koettiin tarpeellisiksi.

Henkilöstön edustajia ei kutsuta enää valtuuston iltakouluihin, minkä vuoksi tiedon siirtyminen henkilöstölle on heikentynyt.

Koulutuksia uusien ohjelmien, sähköisten palveluiden ja järjestelmien osalta tulisi henkilöstön mielestä lisätä ja suunnata useammille henkilöille. Rekrytoinnin haasteet ja sijaisten puute sekä jatkuva sijaisten perehdytys koettiin kuormittavaksi.

Tarkastuslautakunta on havainnut kertomusta laatiessa että kaupunki on aloittanut vuoden 2023 alussa henkilöstöstrategian valmistelun.

Työhyvinvointikysely on tehty vuoden 2023 alussa, ja tarkastuslautakunta palaa siihen seuraavassa arviointikertomuksessa 2023. Huomioitavaa on, että henkilöstö on pääsääntöisesti arvioinut itse menneyttä vuotta 2022. Kuulemisissa nousi esille, että henkilöstökyselyitä ei käydä läpi joko ollenkaan tai osin eikä epäkohtiin puututa toivotulla tavalla. Tämä vaikuttaa siihen, ettei henkilöstö koe kyselyitä tarpeelliseksi ja vastaamisprosentti jää alhaiseksi.

6.3 Elinvoimapalvelut

Kaupungin elinvoimapalveluille määriteltiin kahdeksan painopistealuetta. Osa niistä toteutui suunnitelmien mukaan, osa on vaiheessa ja osa odottaa vielä toteutumista. Erityisesti tulee huomioida kaupungin strategian mukaisten kärkihankkeiden edistäminen ja niiden toteuttaminen. Monien suurhankkeiden toteutus vaatii aikaa ja sitkeyttä. Pitää myös varautua siihen, ettei niistä tule välittömästi tuloksia. Valtakunnallisista suurhankkeista Hanhikiven voimalaitoksen rakentaminen on siirtynyt odottaa-listalle, mutta sitä ei ole kuitenkaan täysin hylätty.

Elinvoimajohtajan virka saatiin täytettyä, joten valtuuston tahto elinvoimapalvelujen kehittämiseksi tuli siltä osin täytettyä.

Kaupungin hankesalkun hoito on edelleen pirstoutunut ja vaatii jatkossa toimia koordinaation rakentamiseksi eri hallintokuntien välillä. Yhteistyö Centria AMK:n TKI-toiminnan, kaupungin ja yritysten kanssa 3 win -periaatteella on tärkeää.

Ylivieskan yritystoimintaa vaivaa monella avainalueella työvoimapula. Jatkossa lienee aiheellista edelleen kasvattaa panoksia Ylivieskan vetovoimaan. Lisäksi tulee kehittää yhteistyötä koulutuspalveluja tuottavien organisaatioiden kanssa, jotta jo täällä oleville tai tänne sijoittuville yrityksille voidaan osoittaa ammattitaitoista työvoimaa.

Merkittävänä uutena elinvoimapalvelujen yhteyteen tuli myös työllisyyden kuntakokeilu, joka alkoi jo edellisenä vuonna ja jatkuu vielä vuoden 2024 loppuun. TE-toiminta tulee jatkossa kunnan järjestämismvastuulle.

6.4 Työllisyyden hoito

Työllisyyspalvelut (työllisyyden kuntakokeilu) ovat osa elinvoimapalveluita. Työttömyysaste laski merkittävästi vuoden 2022 aikana. Vuoden lopussa se oli 8,1 %. Työttömyysasteen lasku vastasi valtakunnallista trendiä. Myös työmarkkinatuen kuntaosuudessa tuli merkittävä parannus edelliseen vuoteen verrattuna, kun vuonna 2021 kuntaosuus oli 1 166 939 euroa ja vuonna 2022 se oli 897 703 euroa. Tämä tarkoittaa noin 23 % laskua. Talousarviossa työmarkkinatuen kuntaosuuden tavoitteeksi oli asetettu 700 000 euroa, joten talousarvioon verrattuna työmarkkinatuen kuntaosuus oli lähes 200 000 euroa yli valtuuston asettaman tavoitteen. Lisämääräraha 250 000 euroa myönnettiin joulukuussa 2022.

20
22

Kuntakokeilun toiminta vakiintui vuoden aikana, mutta pienet resurssit, kokemattomuus lakisääteisissä palveluissa ja uusi asiakaspalvelumalli ovat lisänneet henkilöstön kuormitusta. Koska henkilöstömäärä on pieni, perehdyttäminen, pitkät poissaolot ja sijaistaminen ovat olleet haasteena. Henkilöstön tehtäväkuvat ovat laajat. Alueellinen yhteistyö on kuntakokeilun aikana parantunut, mutta se on muiden viranomaistahojen kanssa ollut ajoittain haasteellista. Asiakaspalaute on ollut kuitenkin positiivista.

Nyt on jo havaittavissa, että kunnilla on liian vähän erityisosaamista vaativiin tehtäviin, kuten kotouttamiseen, kansainväliseen rekrytointiin, laajoihin hankintoihin, työllisyysmääräraha-asioihin, kehittämiseen, juridiseen osaamiseen, palvelujen hankintaan sekä äkillisiin rakennemuutoksiin.

” Tarkastuslautakunnan mielestä on merkittävää, että kuntakokeilun aikana luodaan toimiva palvelujärjestelmä, jolla varaudutaan paremmin tulevaan TE-toiminnan siirtoon kunnille vuoden 2025 alusta.

7. SIVISTYSPALVELUT

7.1 Yleissivistävät koulutuspalvelut

Yleissivistäviin koulutuspalveluihin kuuluvat kouluissa annettu esiopetus, perus- ja lukio-opetus sekä koululaisten iltapäiväkerhojen järjestäminen.

Vuonna 2022 kouluihin ei enää kohdistunut koronarajoituksia, mutta koronapandemian vaikutukset näkyivät oppimisvajeena, kasvaneena oppilashuollon tarpeena sekä henkilöstön uupumisena. Koululaisten hyvinvoinnin haasteista kertoi myös kouluterveyskysely. Ongelmiin on pyritty vastaamaan lisäämällä resurssiopettajien ja koulunkäynnin ohjaajien määrää sekä tiivistämällä yhteistyötä nuorisotyön kanssa. Lisäksi kouluilla on NEPSY-toimintaa. Oppilashuollon siirtyminen hyvinvointialueelle vuoden 2023 alussa on kuitenkin aiheuttanut epätietoisuutta hyviksi koettujen käytäntöjen jatkumisesta.

Peruskoulun oppilasmäärä on edelleen noussut vuonna 2022, mikä on syventänyt koulutuksen resurssivajetta. Ylivieskaan on saapunut muutamia koululaisia Ukrainasta. Lukion oppilasmäärä on vähentynyt kymmenellä edelliseen vuoteen verrattuna, mutta uu-

sien oppilaiden määrä on normalisoitunut edellisten vuosien laskun jälkeen. Oppivelvollisuuden laajenemisen toiselle asteelle koetaan lisäävän oppilaitosten kilpailua opiskelijoista. Vielä ei ole nähtävissä, miten Ylivieskan lukio pystyy houkuttelemaan opiskelijoita tulevaisuudessa. Yhdistelmäutukintojen määrä ei ole kasvanut toivotulla tavalla, mihin ovat vaikuttaneet valtakunnalliset muutokset opintojen rakenteissa.

7.2 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatusta järjestetään kaupungin päiväkotien lisäksi palvelusetelillä yksityisissä päiväkodeissa sekä perhepäivähoidossa. Yksityisessä päivähoitossa on ollut 39 % lapsista, mikä on korkea osuus. Kun ikäluokat pienenevät, jollakin aikavälillä päivähoitopaikkojen tarve pienenee.

Ikäluokkien pienenemisestä huolimatta päivähoitossa olevien lasten määrä on toistaiseksi hieman kasvanut, mihin on ollut syynä työllisyyden parantuminen ja lasten siirtyminen kotihoidosta päivähoitoon. Simonpuiston päiväkotiiin on perustettu tilapäisryhmä paikkaamaan hoitopaikkojen tarvetta. Samalla entistä suurempi osa ikäluokasta on esiopetuksessa päiväkodeissa, mikä on vähentänyt koulujen esiopetuksen kysyntää.

Vuonna 2021 voimaan tullut varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki alensi vanhemmilta perittäviä maksuja ja lisäksi kaupungin maksuosuutta.

” Tarkastuslautakunnan mielestä on syytä varautua siihen, että tulevaisuudessa tulee painetta siirtymään kokonaan asiakkaille maksettomaan varhaiskasvatukseen, mikä lisäksi varhaiskasvatuksen kustannuksia kaupungille.

7.3 Nuorisopalvelut

Alkuvuonna 2022 voimassa olleet koronarajoitukset vaikuttivat nuorisopalveluihin, mutta kevään mittaan päästiin palaamaan kutakuinkin normaaliin toimintaan. Syksyllä nuorisopalvelut muuttivat vanhasta nuorisotalosta Sputnik 2022:sta uusiin tiloihin nuorisotalo Holviin, jossa toimivat nuorisotilan lisäksi nuorisotoimistot, Jelppiverkon toimistot sekä ohjaamo. Holvisassa on käynnistynyt säännöllinen nuorisotilatoiminta, johon nuoret ovat löytäneet hyvin.

Ylivieskassa nuorisotyöhön käytetään valtakunnalliseen keskiarvoon verrattuna merkittävästi vähemmän rahaa nuorta kohti. Nuorisotyö on kuitenkin aktiivista ja tuloksellista, ja siihen on saatu merkittävää hankerahoitusta.

7.4 Musiikkiopiston johtokunta

Ylivieskan seudun musiikkiopisto on alueellinen taideoppilaitos, joka antaa musiikin laajan oppimäärän mukaista taiteen perusopetusta sekä tarjoaa kulttuurikasvatusta järjestämällä konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen liittyvää toimintaa. Musiikkiopetus tarjoaa laadukkaan alueellisen musiikkikoulutuksen lisäksi hyvinvointia ja elinvoimaa.

Keskuspaikka Ylivieskan (155 paikkaa) lisäksi toimialueeseen kuuluvat sopimuskunnat Alavieska (25), Kalajoki (90), Pyhäjoki (34), Reisjärvi (28) ja Sievi (52).

Rekrytoinnit onnistuivat kuluneena vuonna. Pidempisiin virkavapauksiin ja muihin viransijaisuuksiin saatiin pääosin päteviä sijaisia. Lyhyemmissä sijaisuuksissa käytettiin myös alan opiskelijoita. Henkilökunta on ammattitaitoista, innostunutta ja työhönsä sitoutunutta sekä osallistui lisäkoulutuksiin.

Ylivieskan seudun musiikkiopistolaitoksen opetus on tavoitteellista taiteen perusopetusta, ja se kattaa kaikki orkesterisoittimet. Lisäksi opetusta annettiin muun muassa pianon, kanteleen, kitaran ja harmonikan soitossa, laulussa ja bändisoittimissa. Myös yhteissoitto- ja musiikin hahmotusaineiden opintoja tarjottiin.

Eri paikkakunnilla toimii lukuisia jousi- ja puhallinorkestereita sekä erilaisia pienyhtyeitä ja kanteleorkesteri. Orkesterisoittimien yhteinen painopiste on Vieska Sinfonietta.

Oppilaita oli 692 (697 v.2021), joista 381 (378) varsinaista oppilasta. Varhaisiän musiikkikasvatuksessa on nähtävissä pientä laskua ikäluokkien pienentymisen vuoksi. Varhaisiän musiikkikasvatusopetuksessa oli 311 (319) lasta. Ylivieskassa oli silti noin 20 lasta jonossa.

Keväällä 2022 hakijoita oli noin 170. Tässä nähtiin pientä kasvua edellisiin vuosiin verrattuna. Ylivieskassa hakijoita oli 81, joista 13 sai varsinaisen paikan ja valmennukseen otettiin 13. Valmennuksesta varsinaisen paikan sai kuusi oppilasta.

Oppilaat esittivät osaamistaan lukuvuoden aikana muun muassa konserteissa, kirkoissa, vanhainkodeissa, päiväkodeissa ja erilaisissa yhteistyöhankkeissa. Vuonna 2022 painotettiin palvelukotikonsertteja. Vuoden aikana järjestettiin yli 90 erilaista konserttia. Vieska Sinfonietta konsertoi touko- ja joulukuussa Akustiikassa. Tavoitteena oli järjestää vähintään kaksi avointa muskaritapahtumaa eri toimipisteissä. Nämä siirtyivät vuodelle 2023.

Eepos-oppilaitoshallintaohjelman kehittäminen ensisijaisena tiedotuskanavana oppilaille ja perheille ei vielä täysin toteutunut. Tilahaasteita kouluilla koettiin jonkin verran, esimerkiksi Päivärinnan koululla hahmotusaineiden vaatiman opetustilan suhteen.

TOPAKE-hanke koettiin ongelmalliseksi ja henkilökuntaa henkisesti kuormittavaksi. Sen aloitusaika oli koronan vuoksi huono. Musiikkiopiston mukana olo ylikunnallisena oppilaitoksena ei alun perinkään vaikuttanut tarkoituksemukaiselta. Oppilaitoksen arjessa hallintohenkilöstö on kiinteä osa toimintaa. asiat nivELYVÄT hyvin pitkälti Eepos-oppilaitoshallintaohjelmaan, jonka käyttö on hallittava ja osattava. Opistolla on kaksi toimistotyöntekijää, jotka hallitsevat edellä mainitun ohjelman. Lisäksi he tuntevat toistensa työtehtävät, ja sijaistajärjestelyt ovatkin aina tältä osin toimineet jo kymmeniä vuosia.

Kunnat maksavat opetustuntien suhteessa osuutensa palkoista musiikkiopiston kustannuspaikalta. Mikäli Ylivieskan kaupungin muiden hallintokuntien sijaistajia tuodaan opiston hallintohenkilöstön tehtäväksi, on syytä tarkastella myös palkkakustannuksien jakautumista.

Toimistohenkilöillä on lähiesihenkilö, mutta hallintojohtaja hyväksyy vuosilomat ja sairauspoissaolot. Tämä koettiin haastavana ja sekavana järjestelyinä. Hankkeen tarkoituksenmukaisuutta ja tosiasiallista toimivuutta on jatkossa syytä pohtia.

7.5 Kansalaisopiston johtokunta

Ylivieskan seudun kansalaisopisto on Ylivieskassa, Alavieskassa ja Sievissä toimiva vapaan sivistystyön oppilaitos, jonka tarkoitus on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa ja elinikäistä oppimista paikallisten tarpeiden mukaisesti. Kansalaisopisto järjestää opetusta kielissä, taide- ja taitoaineissa sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävissä aineissa. Se tarjoaa taiteen perusopetusta lapsille ja nuorille sekä suomen kielen ja suomalaisen kulttuurin opetusta maahanmuuttajille.

Korona häiritsi edelleen kansalaisopiston toimintaa kevätlukukaudella 2022. Vaikka lähiopetus päästiin aloittamaan erityisjärjestelyin tammikuussa 2022, kaikki opiskelijat eivät uskaltaneet osallistua kursseille. Osa opetuksesta siirrettiin verkkoon. Vaikka syyslukukaudella 2022 opetus on pystytty järjestämään tavalliseen tapaan, opiskelijamäärät eivät ole palanneet koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Opiskelijat ovat kuitenkin olleet tyytyväisiä opetukseen. Keskimääräinen arvio opetuksesta on ollut 4,56, kun strategiassa tavoitteeksi oli asetettu 4,3.

Kädentaitojen opetuksessa haasteena on ollut sopivien tilojen puute. Pandemian aikana toimintaan kohdistuneet rajoitukset koettiin vaikeasti ennakoitaviksi. Korona-ajan haasteet ja muutokset työehtosopimukseen perustuvien matkakorvausten määräytymisessä ovat aiheuttaneet huolta pätevien opettajien pysymisestä kansalaisopistossa. Toimistopalveluiden TOPAKE-hankkeen ei edelleenkään koeta palvelevan kansalaisopiston tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla.

Vuonna 2022 kansalaisopiston toimintakate oli 99,5 %. Sekä toiminnan tulot (62,3 %) että menot (88,7 %) jäivät talousarviossa ennakoitua pienemmiksi.

Tarkastuslautakunnan mielestä on aiheellista tarkastella kansalaisopiston toimintaedellytyksiä kansalaisopiston tilakysymysten ja opettajien saatavuuden näkökulmasta vapaan sivistystyön laadukkaan opetuksen varmistamiseksi tulevaisuudessakin.

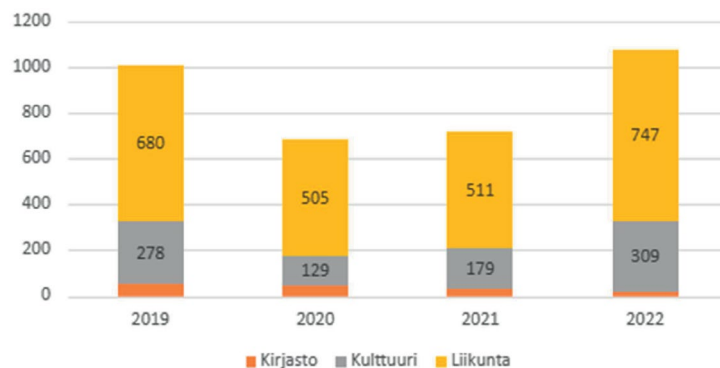
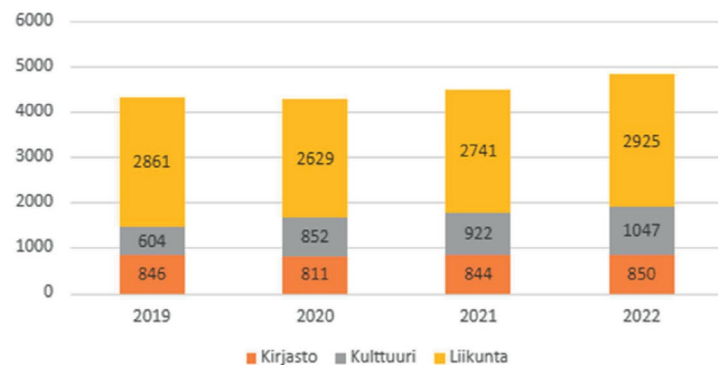
8. HYVINVOINTIPALVELUT

Hyvinvointipalveluiden ja hyvinvointilautakunnan alaisuuteen kuuluvat kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut ja liikuntapalvelut.

Kukin tulosalue on laatinut toimintakertomuksen vuodelta 2022. Niihin on sisällytetty perustehtävä ja palveluajatus, kuluneen vuoden toimintakatsaus, toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen sekä hyväksytyyn talousarvion 2022 tunnuslukujen toteutuminen.

Aluehallinnon uudistuksen yhteydessä hyvinvointitoimialan rooli yhtenä kaupungin tärkeimmistä vetovoimatekijöistä korostuu. Positiivisena tekijänä nopeasti muuttuneessa tilanteessa tulee mainita hyvinvointialan henkilöstön halu ja kyky muuntautua ketterästi uusiin tilanteisiin.

Hyvinvointi kulujakauma 2019-2022 1000 €

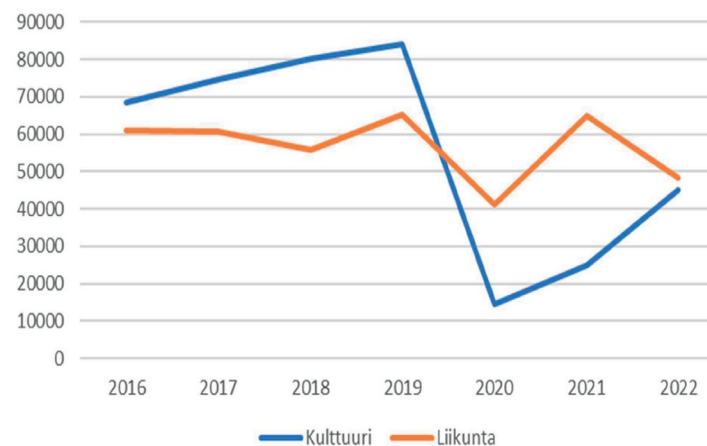
8.1 Korona-pandemian vaikutukset ja niistä selviytyminen

Kaupungin kuntalaisilleen tuottamissa palveluissa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen oli ala, johon pandemian rajoituksen vaikuttivat sivistystoimen ohella voimakkaimmin. Vaikutus näkyi sekä kävijämäärissä että taloudellisissa luvuissa.

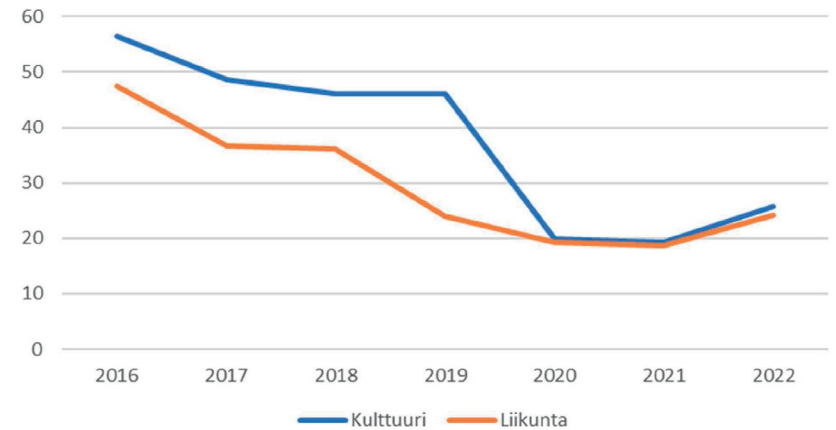
Tärkeää on, että pandemian haittavaikutuksista selviytyminen olisi nopeaa ja pysyvää. Uhkana on edelleen, että pandemian rajoituksista jää pysyvämpiä vaikutuksia hyvinvoinnin toimialalle. Toimiala kaipaisi jatkossa tehostettuja toimia.

Ohessa on verrattu diagrammeilla tilannetta ennen pandemiaa, rajoitusten aikana ja sen jälkeen. Vertailuun on otettu kulttuuritoimi ja liikunta. Kirjasto-toimen toimintaympäristö on periaatteiltaan oma kokonaisuutensa, ja sitä ei ole erikseen kustannuksien tai omakatteellisuuden osalta verrattu.

Maksaneet kävijät Kulttuuri (Akustiikka), liikunta (Uimahalli)

Omakatteisuus %
(kerätyt maksut kokonaismenoista kulttuuri ja liikunta)

8.2 Kulttuuripalvelut

Perustehtävien lisäksi kulttuuripalveluiden vuoden 2022 toiminnan tavoitteena oli toteuttaa Sun Pampas -festivaali yhteistyökumppanin kanssa. Yhteistyö toteutui, mutta kävijämäärä jäi asetetusta tavoitteesta. Kulttuurilain edellyttämä matalan kynnyksen tapahtumien järjestäminen toteutui yli odotusten. Kaikenikäisille suunnattuja matalan kynnyksen tapahtumia ja tilaisuuksia järjestettiin yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa useita. Tavoitteena oli 15 tapahtumaa, ja toteuma oli 30 tapahtumaa. Kulttuuritarjonnan tavoitteena oli tarjota laadukasta ja monipuolista toimintaa sekä saada asiakas ja esiintyjä tulemaan uudelleen. Asiakasmäärät olivat kasvusuhdanteisia, ja saatu palaute oli hyvää. Tarjontaa pidettiin laadukkaana ja monipuolisena.

Voimassa olleet rajoitukset pienensivät alkuvuodesta vielä merkittävästi vierailijamääriä. Etenkin kokous-, koulutus- ja ravintolapalvelut olivat lähes kokonaan tauolla tammi-helmikuun ajan. Vähitellen trendi kääntyi kesän jälkeen kohti ennen pandemiaa olevia lukuja. Pysyvänä muutoksena näyttää jääneen esimerkiksi lipunmyynnissä ostopäätöksen siirtyminen yhä lähemmäksi varsinaista tapahtumaa. Tämä vaikeuttaa ennakkointia sekä aiheuttaa tapahtumien peruuntumisia.

Kulttuurikeskus Akustiikka on edelleen yksi Ylivieskan merkittävimmistä vetovoimatekijöistä. Toiminnan kehittäminen parantaa Ylivieskan ulkoista imagoa. Akustiikan oman tuotannon keinoin voidaan vaikuttaa matalankynnyksen kulttuuritarjontaan.

8.3 Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden toiminta normalisoitui monelta osin vuoden 2022 aikana, mikä on todettavissa kävijämäärien tunnusluvuista. Sulkutoimenpiteet ja asiakasmäärän rajoittaminen vaikuttivat vielä toimintaan alkuvuodesta 2022. Perustehtävien lisäksi liikuntapalveluiden vuoden 2022 tavoitteena oli järjestää yhteistyökumppaneiden kanssa kaksi messutapahtumaa. Kotona-messut järjestettiin suunnitellusti, mutta toinen tapahtuma ei toteutunut.

Yhteistyö eri toimintatapojen ja ennaltaehkäisevän toiminnan kehittämisessä kolmannen sektorin ja PPKY Kallion toimijoiden kanssa on toteutunut. Liikuntalähetteellä tulleet henkilöt ovat olleet vuoden ajan liikuntaneuvojan ohjauksessa. Vuoden 2022 aikana liikuntalähetteellä ohjaukseen tuli 55 henkilöä, kun vuoden alussa ei ollut yhtään henkilöä.

Kaikenikäisille suunnattua matalan kynnyksen tapahtumia ja tilaisuuksia yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa järjestettiin useita. Esimerkiksi Soveltavan liikunnan syyspäivät keräsivät paljon osallistujia. Kuntalaisten liikuntaolosuhteita lisättiin rakentamalla Huhmarin kuntoporaat, ja osallistavan budjetoinnin kautta toteutettiin ulkokuntosali Kiviojan lähiliikunta-alueelle.

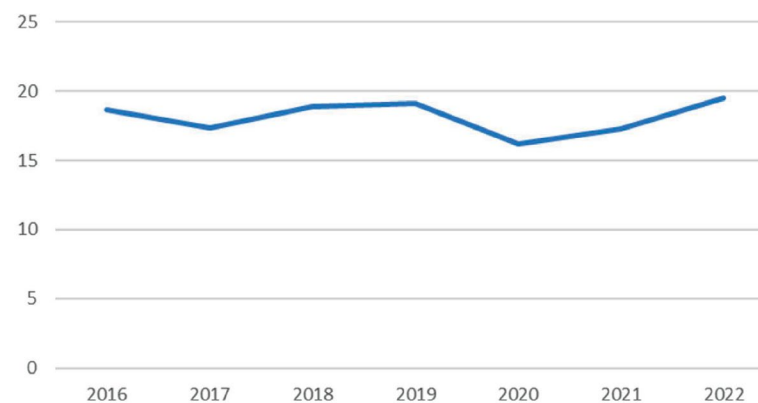
8.4 Kirjastopalvelut

Perustehtävien lisäksi kirjastopalveluiden vuoden 2022 tavoitteena oli lisätä e-aineiston tarjontaa laajentamalla alueellista yhteistyötä. Kasvavaan kysyntään vastattiin avaamalla Pohjoisen eKirjasto vuoden 2022 alussa.

Joki-kirjastojen välinen seutukuljetus toteutettiin viikoittain tavoitteena parantaa fyysisen kirjastoaineiston saatavuutta ja kokoelmien tehokkaampaa käyttöä.

Kaikenikäisille suunnattuja matalan kynnyksen tapahtumia ja tilaisuuksia yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa järjestettiin useita. Kirjastossa toteutui kaikkiaan 66 tapahtumaa, joihin osallistui 1 166 henkilöä.

Kirjaston lainauskerrat / asukas

9. TEKNISET PALVELUT

9.1 Yleistä

Kiinteistöstrategia prosessi aloitettiin jo vuonna 2018, ja strategia hyväksyttiin joulukuussa 2022.

Ylivieskan kaupunki omistaa huomattavan rakennusvarallisuuden, joka käsittää 83 rakennusta, joiden yhteispinta-ala on noin 90 000m². Tämä varallisuus on syntynyt vuosien ja vuosikymmenten saatossa tehtyjen investointien ja maanlunastusten kautta. Kaupungilla ei ole ollut aiemmin laadittua kiinteistöstrategiaa. Tämä strategia sisältää selvityksen kaupungin rakennuksista, huoneistoista ja maa-alueista, jotka huomioidaan tässä lähinnä sijoitusomaisuutena. Jatkossa kiinteistöstrategia päivitetään neljän vuoden välein ja päivitys tehdään kunkin valtuustokauden ensimmäisenä vuonna.

Puhdistus- ja ruokapalvelujen toiminta ja henkilöstö siirtyivät 1.1.2023 alkaen muodostettuun in-house yhtiö PPE-Köökki Oy:n. Tässä on mukana 11 kuntaa sekä hyvinvointialue.

Ympäristöterveydenhuolto siirtyi PPKY Kalliosta Ylivieskan kaupungin toiminnaksi 1.1.2023 alkaen.

Teknisten palveluiden suuret kouluhankkeet saatiin päätökseen, kun Taanilan koulun liikennejärjestelyt saatettiin loppuun. Kustannukset kuitenkin kaksinkertaistuivat 1,2 miljoonasta 2,4 miljoonaan euroon yleisen kustannustason nousun vuoksi. Myös muut hankkeet edistyivät hyvin.

Keskustassa Juurikoskenkatu muutettiin osittain kevytliikennepainotteiseksi. Kasarmin alueelta purettiin kaksi rakennusta torialueen ja Rautatiekadun uudistuksen tieltä. Talvi kuitenkin keskeytti nämä työt, joita jatketaan keväällä 2023. Uusia hankkeita on myös vireillä, kun Vähäkankaan koulun hankeinvestointi saatiin hyväksytyä.

Haapavesitien hoitotaso saatiin nostettua ykkösluokkaan. Sen toteutumista seurataan.

9.2 Tilapalvelut

Tavoitteena on jatkaa ja kehittää ennakoivaa korjaus- ja huoltotoimintaa. Näin pyritään vähentämään energiankulutusta ja lisäämään rakennusten käyttöikä. Tavoitteena on rakennuskannan arvon säilyttäminen. Kaupun-

gin omistuksessa on kuitenkin myös muutamia rakennuksia, jotka huonokuntoisuuden ja toiminnan muuttuessa on syytä poistaa käytöstä ja purkaa. Väistötiloista on luovuttu lähes kokonaan.

Nuorisopalvelut siirtyivät kokonaisuudessaan Rautatiekatu 3:n tiloihin, mikä vuoksi entisen nuorisotilan (Sputnik) lämmityksestä ja korjauksista voitiin luopua.

Lisämäärärahaa on haettu vuodelle 2023, jotta rakennus voidaan purkaa.

9.3 Maankäyttöpalvelut

Vuonna 2022 tehtiin merkittäviä asema- ja yleiskaavamuutoksia. Näistä suurin oli Junnikankankaan kaavoitus teollisuuden käyttöön. Alulle laitettiin myös Kaisaniemenkadun ja Ouluntien risteyksen tiesuunnitelma sekä rata-suunnitelma Kiviojan asuinalueella tasoristeyksien poistamiseksi.

” Yleisen kustannustason, inflaation, energian hinnan ja korkojen nousu luo omat uudenlaiset haasteensa tuleville vuosille. Tarkastuslautakunta pohtii käytössä olevan noin 6M€/vuosi investointikaton riittävyttä. Myös korjausvelkaa on edelleen paljon, muun muassa tieverkoston osalta.

10. KONSERNIIN KUULUVIEN YHTEISÖJEN TOIMINTA

Kuntakonserniin kuuluivat tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhtiöt. Konserniyhtiöiden toiminnasta ja taloudesta laaditaan seurantaraportti kaksi kertaa vuodessa.

Konserniohjaus perustuu valtuuston 13.5.2019 hyväksymään päätökseen. Vuonna 2022 konserniyhtiöissä tai osakkuusyhteisöissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.

Tehtäväjako Elinvoimapalvelujen ja Ylivieskan teknologiakylä Oy YTEK:in kanssa saatettiin loppuun tehtyjen päätösten mukaisesti. Samoin alkuvuodesta saatettiin loppuun Premecin hallin kauppajärjestelyt. Kaupunki osti Ylivieskan Teollisuuskiinteistö Oy:ltä Ylivieskan Vesitalo Oy:n osakkeet toiminnan selkeyttämiseksi.

2022

10.1 Jokilaaksojen Pelastuslaitos

Ensihoito siirtyi vuoden 2022 alusta Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirille. Vuoden aikana valmisteltiin pelastuslaitoksella Hyvinvointialueelle siirtymistä, ja se toteutui vuoden 2023 alussa. Takautuviin varallaolokorvauksiin on varauduttu riittävästi. Mahdollisten oikeuspäätösten jälkeen korvaukset eivät jää pelkästään isäntäkunnan harteille, vaan ne jyvitetään koko pelastuslaitoksen jäsenkunnille omistussuhteessa.

10.2 Kuntien HETA-palvelut

Ylivieskan kaupunki omistaa kuntien HETA-palvelut Oy:stä 39,30%. HETA-palvelut tuottaa kunnille talous- ja henkilöstöhallinnon palveluita. Omistajia vuonna 2022 oli 14 ja henkilöstöä 52. Ylivieskan toimisto muutti kesäkuussa uusiin toimitiloihin, ja uusi toimitusjohtaja aloitti elokuussa. Uusien toimitilojen lisäksi myös organisaatio on uudistunut, ja toimintaa kehitetään jatkuvasti. Toimistotilat ovat monipuoliset ja erilaiset henkilöstön tarpeet on huomioitu hyvin. Lisäksi tiloissa on muun muassa vuokrattavissa toimitilaa ulkopuolisille tilapäistä toimitilaa tarvitseville.

10.3 Muut muutokset

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta päättyi 31.12.2022, ja sosiaali- ja terveyshuollon järjestämisvastuu siirtyi vuoden 2023 alusta Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Puhdistus- ja ruokapalveluissa valmistauduttiin vuoden 2022 aikana toimintamuutokseen. Toiminta lopetettiin kaupungin omana toimintana ja siirtyi 1.1.2023 PPE-Köökki Oy:hyn, joka on 11 kaupungin/kunnan sekä Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen omistama in-house -yhtiö.

Näiden yhtiöiden toimintaa Ylivieskan kaupungin omistajaohjauksen kannalta ei tässä vaiheessa ole enää tarkemmin arviointikertomuksessa arvioitu.

11. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

11.1 Tilikauden 2022 toteutuminen

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Ylivieskan valtuuston vahvistamassa talousarviossa- ja suunnitelmassa vuodelle 2022 arvioitu oli, että tulos on 1,6 miljoonaa euroa ja tilikauden ylijäämäksi pelastuslaitoksen investointivarausten ja poistoeron muutoksen jälkeen muodostuisi 1,9 miljoonaa euroa.

” Vuoden 2022 hyvä ylijäämä käänsi taseen alijäämän ylijäämäiseksi, ja merkittävä huomio on, että Ylivieskan lakisääteinen alijäämän kattaminen onnistui ennen kattamiskauden viimeistä vuotta, joka on 2023. Taseeseen aiottu puskuri on kuitenkin tuleville vuosille vielä vähäinen, joten talous tulee aiheuttamaan tulevinakin vuosina haasteita, mikäli menokuri tai tulopuoli heikkenee.

Talousarviossa- ja suunnitelmassa valtuusto on hyväksynyt sitovana tilikauden tuloksen ja toimintatavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Vuoden 2022 Ylivieskan kaupungin tulos on toteutunut alkuperäistä talousarviota positiivisempaan. Tilikauden tulos on 2,9 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Verotulojen kertymän ylitettyä alkuperäisen talousarvion 2,8 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut ovat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna yli 4 miljoonalla eurolla, koska kaupunki ei tuota enää ensihoitopalveluja.

11.2 Investoinnit

Ylivieskan kaupungin kokonaisinvestoinnit olivat maltilliset 5,9 miljoonaa euroa. Suurimmat investoinnit olivat infrainvestointeja: muun muassa Taanilan alueen liikennejärjestelyt, Juurikosken kadun remontti sekä asemanseudun eli Kasarmin alueen investointi. Työt Kasarmin alueella jatkuvat, ja uusi tori avataan vuoden 2023 aikana. Vuoteen mahtuu myös monia pienempiä investointeja.

Yksityisten investointien osalta Rakennuspalvelu Salmela Oy:n Dagmarin kulman kerrostalohanke jatkui vuonna 2022. Uutena investointina alkoi Rakennusliike Kaarron Rakennus Oy:n hankkeena Kassisen alueen neljännen kerrostalon rakentaminen. Schenkerin uusi terminaali valmistui keväällä 2022. Nämä hankkeet luovat positiivista ilmettä kaupunkikuvaan. Useilla kuituyhteyksiä myyvillä toimijoilla oli markkinointikampanjointia vuonna 2022, ja vuoden 2023 keväällä on ilmoitettu kuituyhteyksiin liittyvistä uusista investoinneista.

11.3 Tuottavuusohjelma

Vuoden 2022 tilinpäätöksessä annetun arvion mukaan ikäluokkien pienentyessä ja varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nousun vakiintumisen jälkeen varhaiskasvatuksen palveluverkon sopeuttamista tarvitaan joko lyhyemmällä tai pidemmällä aikavälillä. Palveluverkkotarpeen arviointi ikäluokkien pienentyessä vaatii jatkuvaa seurantaa ja arviointia sekä päätöksentekoa sopeuttamistoimenpiteistä huomioiden myös palvelutarpeiden kausivaihtelut.

Yksityisissä päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa oli 39 % varhaiskasvatuksessa olevista lapsista. Yksityisten palveluiden prosenttiosuus on kansallisestikin tarkasteltuna korkea, vaikka viimeisimpiä tietoja ei vielä ole saatavissa.

Varhaiskasvatuskerhot järjestettiin maksuttomana osana palvelurakennemuutosta ja tuottavuusohjelmaa syksystä 2022 alkaen.

11.4 Hankinnat

Oikeudellisten riskien hallitsemiseksi organisaation hankinta-asioissa pyritään hyödyntämään in house -toimijoiden kilpailuttamia sopimuksia tai tekemällä yhteishankintoja muiden kuntien kanssa. Suurimmat omat yksittäiset hankinnat liittyvät teknisten palveluiden rakennus- ja käyttöoikeushankkeisiin, jolloin pääsääntöisesti ostetaan juridisia palveluita valmisteluun kaupungin omien resurssien vähäisyyden takia ja oikeudellisten riskien pienentämiseksi.

12. MUUT HAVAINNOT

Päätösehdotuksiin tulisi kiinnittää huomiota ja valmistelulle tulisi varata riittävä aika, niin että päätösehdotukset olisivat yleensä jo esityslistalla päätösten tekijöiden saatavilla ja niin että ne olisivat sisällöltään riittävän selkeitä.

Pöytäkirjat tulisi olla saatavilla verkossa niin, etteivät ne poistuisi aina uuden pöytäkirjan tultua. Pöytäkirjojen puuttuminen verkosta hankaloittaa tarkastuslautakunnan arviointityötä.

13. TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO TILIN TARKASTAJAN HAVAINTOIHIN SEKÄ ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunnan mielestä kaupunginhallituksen esittämä toimintakertomus vuodelta 2022 kuvaa kaupungin toiminnallista ja taloudellista tilaa ja valtuuston asettamat taloudelliset sekä toiminnalliset tavoitteet ovat keskeisiltä osin toteutuneet. Tilintarkastuskertomuksen mukaan kaupungin hallinto on toiminut laillisesti ja kirjanpito on hoidettu sitä koskevien säännösten mukaisesti. Tarkastuslautakunta kiittää toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden henkilöstöä sekä luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä.

Tarkastuslautakunta esittää kaupunginvaltuustolle, että arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin annetaan selvitykset tarkastuslautakunnalle lokakuun loppuun mennessä ja valtuustolle marraskuun loppuun mennessä.

14. ALLEKIRJOITUKSET

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2022 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto saattaa arviointikertomuksen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Ylivieskassa 29.5.2023

Ylivieskan kaupungin tarkastuslautakunta

Allekirjoitettu sähköisesti

YLIVIESKA

kasvun ihmeitä